

درگذشت "باروخ اسپینوزا" فیلسوف معروف هلندی (1677م)

باروخ اسپینوزا فیلسوف معروف هلندی در 24 نوامبر 1632م در خانواده‌ای یهودی در هلند به دنیا آمد.

باروخ اسپینوزا فیلسوف معروف هلندی در 24 نوامبر 1632م در خانواده‌ای یهودی در هلند به دنیا آمد. وی پس از تحصیلات مقدماتی، علوم عالی و زبان‌های قدیمی مانند عبری را فراگرفت و در سیاست و نقد آیین یهود مهارتی تام یافت. اسپینوزا از کودکی دریافت که ارباب کنیسه و بزرگان یهود، در حق یهودیان آزاد فکر، مجازات‌های وحشتناک و سنگین به مرحله اجرا و عمل درمی‌آورند و صاحبان کلیسا و کنیسه، بر آزدن و غارت مردم کمر بسته‌اند. باروخ از کودکی مایل بود که به جای آن همه کینه و ستم که یهودیان و مسیحیان به هم روا می‌دارند، به محبت روی آورند. انتشار این افکار باعث شد که ارباب کنیسه، اسپینوزا را در 24 سالگی به واسطه داشتن افکاری برخلاف تورات از جامعه یهود طرد کنند و از آن زمان تا پایان عمر مجبور و محکوم بود که به تنهایی به سر برد. هیچ یهودی حق نداشت به او غذا و پناه دهد یا حتی با او سخن بگوید. از این رو از همه ادیان کناره گرفت و انزوا اختیار کرد. وی در این سال‌ها با صیقل دادن عدسی تلسکوپ‌ها روزگار می‌گذرانید و در ضمن به مطالعه و پی‌ریزی بنیاد فلسفی و فکری خود مشغول بود. اسپینوزا، طریقه و فلسفه مخصوص به خود دارد و افکار فلسفی‌اش نزدیک به افکار صوفیه است. وی دو رساله منتشر کرد که رساله دوم با نام رساله الهیات می‌باشد و او در آن عقاید خود را در تفسیر تورات و ترتیب زندگانی اجتماعی مردم بیان کرده است. اما چون این اثر با تعلیمات علمای یهود سازگار نبود سر و صدایی به پا کرد؛ از این جهت اسپینوزا دیگر اثری منتشر ننمود. اسپینوزا اعتقاد راسخ داشت که حقیقت وجود، یکی است؛ شر یا بدی فقط در ذهن‌های محدود وجود دارد و حقیقتی در نفس امر ندارد. وی معتقد بود که انسان باید هواهای نفسانی را طرد کند، به نظم بگردد و به حوادث از جنبه ابدیت بنگرد. همین‌چنین می‌گفت: سعادت آدمی در این است که نیروی او یعنی اشتیاقش به زندگی فزونی گیرد و این افزایش نیرو برای زندگی، کار و فعالیت‌های خلاق، فقط از عشق به خود ناشی می‌شود. کسی که در پی آن باشد که از صدمات وارده، به همان طریق انتقام بگیرد، پیوسته ناراحت است زیرا زندگی او را محیطی محصور از بدگمانی، انتقام و جنگ و ستیز در خود خواهد گرفت. فقط یک نوع جنگ بر حق است و آن هم یک بسیج همگانی برای تامین صلح است. بزرگ‌ترین پیروزی، با قوای قهریه به دست نمی‌آید بلکه با ایثار و بزرگواری و نجابت روح حاصل می‌شود. خردمند حقیقی فردی است اجتماعی که به خدمت هموعان کمر بسته است و می‌داند که همه افراد انسانی، اطفال مکتب ابدیت هستند. علاوه بر دو رساله او، کتاب علم اخلاق وی نیز به فارسی ترجمه شده است. باروخ اسپینوزا سرانجام در بیست و یکم فوریه 1677م در 45 سالگی به مرض سل در لاهه هلند درگذشت.